

Meie külaline:
Urve Tiidus

Lk 18

Sündmused:
Uued tuuled uuenevas
toetussüsteemis

Lk 6-9

Eesti elu:
Erihoolekandeteenuste
kättesaadavus paraneb

Lk 12

Meie inimesed:
Ilumeelega suhtleja
Vitali Kim

Lk 16

Sündmused:

Lk 13-21

Tarkuseterad:
Õppigem teineteist kuulama

Lk 17

Kööginurk:
Kohukesemaius

Lk 19

Kaanelugu lk 4:

ÜLLE
VAHER

vaimupuu

aprill 2014

Nr 20/04/2014.a

SISUKORD

1	▶▶	JUHTKIRI
2-3	▶▶	MEIE INIMESED: Ilumeelega suhtleja Vitali Kim
4-5	▶▶	MEIE SÕBRAD: Ülle Vahter – teeb hingele pai
6-7	▶▶	SÜNDMUS: Uued tuuled uuenevas toetussüsteemis
10-11	▶▶	TEENUS: MTÜ Hingerahu ja OÜ Solve et Coagula pakuvad kaitstud töökohti
12	▶▶	EESTI ELU: Erihoolekandeteenuste kättesaadavus paraneb
13	▶▶	EESTI ELU: Kevad töö pensionitõusu
14	▶▶	SÜNDMUS: Tantsupäev Viljandis
15	▶▶	SÜNDMUS: Vahtra tugikeskuse reis Tartusse
16	▶▶	SÜNDMUS: Türi Päevakeskus sai 15aastaseks
17	▶▶	MEIE KÜLALINE: Kultuuriminister Urve Tiidus
18	▶▶	TARKUSETERAD: Õppigem teineteist kuulama
20	▶▶	KÖÖGINURK: Kohukesemaius

TOIMETUS

JANEK MURU
peatoimetaja
janek@vaimupuu.ee

KATRIN JÕGISAAR
keeletimetaja
Katrin@Bioneer.ee

KERTTU RAKKE
keeletimetaja

MARGUS ENNO
tegevtoimetaja

MERIKE TALIARU
Haldus/arendus

TAIRE EHAVER
Kööginurga toimetaja

KALEV LILLEORG
Fotograaf

Toimetuse üldinfo:
Gsm: +(372) 5563 4449
toimetus@vaimupuu.ee
www.vaimupuu.ee

MTÜ Vaimupuu
Pihlaka 12-32,
11211 Tallinn
EE272200221053671605
Swedbank, MTÜ Vaimupuu

Makett ja kujundus:
Janek Muru, peatoimetaja
Trükk: AS Ferdida
Paber: G-Print (kaaned: G-Print 250g/m² ja
sisu G-Print 150g/m²)

KAASTÖÖD: Toivo Niiberg, Anu
Hall, Indrek Linnuste, Margit
Laurson, Tiina Azojan, Hely
Kuus, Kalle Nõmmik ja Urve
Tiidus

AS Ferdida

DSV

T taas on käes kevad – tore ja päikeseline aeg. Kevadpäikest nähes läheb juba ärgates tuju rõõmsaks ning ka päevased tegemised saavad sellest indu juurde. Looduse tärkamise lõhn ja värvid muudavad mu lausa ülemeelikuks ning ma otsin järjest uusi projekte, millega tegeleda!

Üheks suuremaks ettevõtmiseks, millega viimasel ajal tegelesin, oli konverentsi organiseerimine. Peagi tahetakse vastu võtta uus seadus, mille kohaselt hakatakse hindama mitte töövõimetust, vaid töövõimekust. Minu jaoks jäi asi segaseks: erinevad allikad avaldasid erinevat infot. Kuna uus seadus puudutab nii Vaimupuu lugejaid kui ka mind ennast, otsustasin natuke asjasse selgust tuua. Nii korraldaski Vaimupuu 4. aprillil Tallinna Puuetega Inimeste Kojas konverentsi „Uued tuuled uuenemas toetussüsteemis“. Suur aitäh Margit Sokule, kes tõi osalejatele kohvipausiks suupisteid – nii efektseid suupisteid ei osanud ettegi kujutada. Samuti tänan Taire Ehaveri, kes mind organiseerimisel aitas. Esialgu hulluna tundunud idee läks sajaprotsendiliselt korda! Seda kinnitasid positiivsusest pakatavad tagasisidelehed. Täna veelkord kõiki, kes kohale tulid ning loodan, et inimeste heasoovlikkus ei kao kuhugi!

Konverentsist võtsid sõna Töötukassa, Sotsiaalmistriteeriumi, Eesti Töandjate Keskkliidu, Eesti Vaimupuudega Inimeste Tugiliidu ning eneseesindajate esindajad jt. Konverentsist ja ettekannetest saab lähemalt lugeda leheküljel 6.

Kevadnumbris on palju põnevat lugemist olulistel teemadel.

Märtsi lõpul jõustunud sotsiaalhoolekande seaduse muudatustega riigieelarvest finantseeritavate erihooletandeteenuste kättesaadavus paraneb: nüüd võib järjekorda võtta juba 16aastase noore, et tema täiskasvanuks saades kindlustada talle sobivaim teenus. Lihtsustub ka rehabilitatsiooniteenuse saamise protsess. Viimastel aastatel on aprillis tulnud pensionilisa. Sel aastal on tõus suurem kui varem – tervelt 5,8 %. Vaimupuu loodab, et pension tõuseb järgmisel aastal

Janek Muru

veelgi rohkem. Praegune poliitiline olukord näitab, et kõik erakonnad tahavad end heast küljest näidata ning mis võiks olla kaunim žest, kui toetada neid, kel iseennast toetada keeruline?

Ärge unustage, et meie fotokonkurss "RÕÕM" kestab vaid oktoobrini! Praegu tundub oktoober kaugel, ent aeg kipub märkamatuult mööduma. Osalege julgelt! Loodame, et tänavune konkurss toob juurde uusi fotohuvilisi ning et meie senised lemmikudki koju laisklema ei jää!

Üks murejutt on mul ka: ajakirja Vaimupuu trükkimine on kallid. Kõik meie ajakirjanumbrid on küll kättesaadavad kodulehel www.vaimupuu.ee, ent paljud lugejad on seisukohal, et Vaimupuu peab kindlasti ilmuma ka paberil. Selleks, et Paberajakiri juunis ilmuks, ootame annetusi arveldusarvele **EE272200221053671605**, selgitusse lisada „**Ajakirja trükk**“. Meie uuenenud koduleht www.vaimupuu.ee on taas kättesaadav kõigile!

Ootame kommentaare uuenenud kodulehe kohta, samuti on endiselt oodatud ettepanekud, missuguseid teemasid võiks ajakiri Vaimupuu kajastada.

KALLIS LUGEJA!

Kui Sul on ettepanekuid, millest või kellest meie ajakirjas edaspidi juttu peaks olema, anna meile teada! Väga oodatud on nii ajakirjanduslikud kui kunstilised kaastööd.

2014. aastal ilmub ajakiri Vaimupuu 7 korda. Ajakirja ilmutmist toetab Hasartmängumaksu Nõukogu.

Toimetuse telefon: 55634449 e-posti aadress: toimetus@vaimupuu.ee

www.vaimupuu.ee.

Toeta Vaimupuu ajakirja annetades: EE272200221053671605 Swedbank

MTÜ Vaimupuu

MTÜ Vaimupuu riikliku tulumaksusoodustusega sihtasutuste nimekirjas.

ILUMEELEGA SUHTLEJA VITALI KIM

TEKST: Janek Muru, Vaimupuu peatoimetaja
FOTOD: erakoju

Vitali Kim on väga südamluk noormees ja hea suhtleja. Ta on töökas ning võtab kõikidest üritustest osa. Kuna Vitalil on ilumeelt ja kunstisoont, siis saavutas ta Vaimupuu fotokonkursil kolmanda koha. Esineda Vitali eriti ei soovi, sest tunneb end pisut häbelikuna.

Vitali teeks tööd, kui saaks, seepärast teda töökohtade puudus kurvastabki. Üheks takistuseks töö saamisel on kodakondsuse puudumine: noormehel on vaid elamis-luba. Tegevusjuhendajad näevad ka omalt poolt vaeva, et Vitali tööd saaks.

PERE PAKUB TUGE

Perest ja lapsepõlvest rääkides on Vitali rõõmus. Tema kolmeliikmelisse perre kuuluvad ema ja Soomes elav vanem õde. Viira koolis õppinud Vitali veetis oma lapsepõlve Jõesuus. Praegu elab noormees koos emaga Toosis ja neil on kahetoaline korter, mida kahekesi jõudumööda remonditakse. Ema käib hooldekodus tööl. „Meil on ka oma aed, kus on palju lilli, kasvuhoo-ne, aiamajake ja grillimiskoht. Ootame ilmade sooje-nemist, et saaksime jälle koos õues tegutsema hakata,“ räägib Vitali.

Päevad on erinevad: mõnikord vestleb Vitali emaga tunde, teinekord väsinuna vahetatakse omavahel vaid mõned sõnad. Peres on hea läbisaamine, Vitali vanem õde on hetkel kodune ja kasvatab last. Mõnikord käib Vitali õel Soomes külas. Siis jätkub juttu kauemaks: vesteldakse, meenutatakse lapsepõlve ning koos veedetud aegu. Hea onuna võtab Vitali õe lapse jaoks alati kaasa kingitusi.

HARIDUSTEE JÄI POOLELI

Kooliajast ei meenu Vitalile midagi erilist. Noormees õppis Viira koolis 7 aastat. Vitali meelehärmiks jääb tänavune õppeaasta koolile viimaseks. Sügisel Viira kool suletakse.

Vitali Kimile meeldib õues tegutseda.

Kahjuks pole Vitalil õnnestunud haridusteed jätkata. Tegevusjuhendaja Ave Aaslaid on proovinud suunata teda kolme kutset õpetavasse kooli: Astangu, Põltsamaa ja Pärnu Kutsehariduskeskusesse. Dokumendid said vormistatud, kuid kohal käis Vitali suhteliselt vähe ja õpingud soikusid. Ilmselt võib põhjuseks pidada vähest eesti keele oskust. Eelmisel talvel hakkas Vitali eesti keelt õppima ja temaga tehti keeletundide graafik.

TORI VALLUTAS SÜDAME

Vitalile meeldib Tori alevik oma eluoluga, kuigi ta ise seal enam ei ela. Noormees käib Toris tihti, kuna alevis elavad mitmed ta sõbrad. Vitali sõnul on Tori väike, nägus ja inimsõbralik koht oma kauni looduse, Tori Põrgu, uhke kiriku ning paljude hobustega. Inimesed on Toris üksteise vastu lahked ja sõbralikud.

Vitali käib aktiivselt Tori Sotsiaalmajas, kust ta saab igapäevaelu toetamise teenust. Üks inimene on sotsiaalmajas ka toetatud elamise teenusel. Lisaks toimuvad sotsiaalmajas erinevad huviringid, joonistamine ja käsitöö. Osaletakse erinevatel vabariiklikel erivajadustega inimeste üritustel ja laagrites. Siin pakutakse ka pesu pesemise ja duši kasutamise võimalust.

Taaskasutustoast on võimalik saada endale riideid, jalgatseid ja toidunõusid. „Meil on siin väga tore ja rõõmsameelne tegevusjuhendaja Marianne Okas, kes aitab ja juhendab mind palju ja on igati toeks. Minu lemmiktegevuseks on arvuti kasutamine, mängimine ja muusika kuulamine. Samuti on mul auväärne ülesanne igat majas toimuvat üritust jäädvustada: olen sinne fotograaf,“ sõnab Vitali.

Vitali on saanud Tori Sotsiaalmaja kaudu väikeseid tööotsi, näiteks vanainimeste aitamine, metsa istutamine ja küttepuude tegemine. Abiks ja toeks on noormehel nii ta ema, keda ta väga armastab, kui ka Tori Sotsiaalmaja juhataja Ave Aaslaid ning tegevusjuhendaja Marianne Okas.

VITALI TAHAB PÜSIVAT TÖÖD

Kodus teeb Vitali igapäevaseid toimetusi ja aitab ema. Kevade saabudes töötab noormees ka aias.

Vabal ajal on Vitali koos sõpradega. Suvel on palju tegemist õues. „Mulle meeldib kalal käia. Talvel mängin arvutis mängu. Tunnen rõõmu ka elektroonika parandamisest ja puutööst.

Suvel tegelen heakorratöödega sotsiaalmaja ümbruses: niidan muru ja pügan hekki. Talvel lükkan maja ümber lund,“ räägib Vitali silmade särades.

Üheks Vitali huviks on sport, ta on osalenud Toris lauamängude võistlustel. Erinevatelt spordialadelt on Vitali igal aastal toonud Tori Sotsiaalmajale medaleid. Talle meeldib joosta ja palli mängida.

Vitali suurimaks mureks on tööpuudus, sest aastaringelt tal tööd ei ole, mõnikord saab ta juhutöid. Õnneks sai Vitali vähemalt väikese ajutise tööotsa, tehes praegu müügiks küttepuid.

Vitali rõõmustab, kui saab oma kätega midagi puidust meisterdada või asju ära parandada.

Vitali suur armastus on hobused.

Vitali Kim koos Tori Sotsiaalmaja rahvaga.

Ülle Vaher

ÜLLE VAHER TEEB HINGELE PAI

Ülle Vaher töötab alates 2006. aastast Pärnu Psühhiaatriaigla Päevakeskuse tegevusjuhendajana. Üllele meeldib tegevusjuhendajana töötada, kuna ta hoolib inimestest. Koos käiakse jalutamas, tehakse käsitööd ning kokandus- ja lõõgastusringi.

TEKST: Janek Muru, Vaimupuu peatoimetaja
FOTOD: Kalev Lilleorg

Pärnu Päevakeskusel saab sellel aastal täis kümnes tegevusaasta. Ülle Vaher ei pea ennast arvuti- ja paberitöö inimeseks, vaid loome- ja looduseinimeseks, kes on hinge ja südamega töö juures. Ülle jagab kodu ühe rõõmsameelse kassiga, sest lapsed on juba omaette elama kolinud.

PÄEV PÄEVAKESKUSES

“Ma olen lilleseade kooli lõpetanud ja päevakeskusesse kutsuti mind alguses lilleseadeid tegema. Mind võeti hästi vastu. Inimesed ootasid mind ja suhtlesid, tänu sellele ma jäingi sinna tööle,” selgitab Ülle. Alguses olid naisel hakkamasaamise osas omad hirmud, aga ta jäi kindlaks oma põhimõttele austada neid inimesi, kelle juures ta töötab. Ülle muretses, kas ta ikka oskab erivajadustega inimeste südameid võita, neid juhendada ja koostööd teha.

Kokku käib päevakeskuses 50 inimest. Erivajadustega inimesed vajavad hoolitsust ja armastust, sest igaüks tuleb oma muredega erinevast paigast. Pole vahet, kas on kehaline või mõni muu puue, inimesi ei tohi alahinnata, neid tuleb hoida ja armastada.

Tööpäeva alustab Ülle alati päevamenüü paika panemisega. Koos päevaevakeskuse mõne kliendiga käiakse ka turul: „Teised juba ootavad lõikelaudadega, et saaksid abiks olla. Poole kaheteistkümneks peab meil söök valmis olema. Siis istuvad kõik lauda. Peale lõunat teeme käsitööd või läheme jalutama,” jutustab Ülle.

Kella üheks peavad juhendajal olema kõik pisiasjad tehtud, sest siis hakatakse lõõgastuma. Käed pannakse erinevatesse asenditesse ja mõjutatakse vajalikke punkte. Sellised punktid on olemas ka kõrvadel, kehal ja jalgadel: „Kui me oleme neljateistkümnekesi muusika saatel harjutused ära teinud, istume mugavalt tekkide all ja teeme pooletunnise uinaku. See protsess aitab lõõgastuda, kuid samas loob väikese grupi, kes saab koos istuda ja rääkida. Alati võib mõne teema üles võtta või oma mure ära rääkida. Mõnikord joome lihtsalt teed.“

Ametlik osa kestab tund aega. Pärast on väike osa veel, milles ei pea osalema, kui ei taha probleeme kuulata. Mõni inimene tunneb just probleemide lahendamise osa vastu huvi, ütleb, et oi... me saame sellest jagu, minul oli ka nii. Nii tekib positiivne õhkkond,” arwab tegevusjuhendaja. „Olen kindel, et selline grupitegevus annab hingejõudu ja usku. Me lõpetame lõõgastuse heas meeleolus.“

Kohtumine lõppeb mõtetes unistuste ütleemisega. „Siis on nii vahva vaadata, kuidas kõik panevad käed teki alla. Ma ütlen, et see on saladus, mina seda unistust ei tea. See on teie unistus! Kui see unistus on täide läinud, siis me sellest ka räägime. Ütlen, et minu unistused on alati täide läinud, lähevad teie omad ka,” lisab Ülle.

ARMASTUS JA HOOLIVUS

„Need inimesed hoiavad mind tööl kinni. See on armastus! Elus on suured armastused, aga see on teistmoodi. See on inimesearmastus. Nii, nagu sina hoolid nendest, hoolivad nemad sinust. Kõige armsam on, et sind oodatakse. Mitte igal töökohal ei oodata. Seal vaatavad need säravad silmad sulle vastu, sest sa tulid,“ kiidab Ülle Vaher oma tööd ja kaaslaseid. Ülle on kindel, et igaüks sellise tööga hakkama ei saaks, kuna see töö pole kerge ja peab tulema südamest.

Eestil on veel väga pikk maa käia inimesest hoolimise ja mõistmise suunas. Mitte kõik ei märka teist inimest. Me ei abista teisi ja lähme inimestest mööda, sest abivajajad on tülikad. Arvatakse, et on parem, kui ei nähta ja ei märgata. Nii tundub elu lihtsam.

Õnneks siiski leidub sponsoreid, kes päevakeskust sõbralikult aitavad. Neile soovib Ülle edasi öelda suure aitäh. Näiteks aitab Pärnu Psühhiaatriaigla Päevakeskust Toidupank, tehes väga head koostööd.

TÖÖVÕIMEREFORM

Juhtkond on kavandatavast reformist teadlik ja seda on isekeskis väikest viisi ka arutatud. Üldiselt on inimesed asjaga kursis, vaatavad aktiivselt telerit, jälgivad uudiseid ja loevad ajalehti. Tuleviku suhtes on siiski palju teadmatust.

Ülle Vaheri sõnul on lõpmatult kurb kuulda ja lugeda uudiseid. Tundub, et üldse ei teata, kes on inimesed, kelle elu muudatused puudutavad. Tekib hirm, et inimestelt võetakse viimane raasuke käest ära. Kui need inimesed pole 10-20 aastat tööd leidnud, siis meie tööpuuduse juures ei leia ka nüüd. Ausalt öeldes on raske ette kujutada, kui palju on enesesse tõmbumist, millest üks variant on ka alkoholi liigtarbimine. Inimestel on vähe raha pärast meel kurb ja siis lihtsalt juuakse, kuni ongi kõik, sest endaga ei saada enam hakkama.

VABA AEG

Tööst vabal ajal meeldib Ülle Vaherile looduses viibida, just sellepärast vahetas ta ka elukohta. Nüüd on tema ümber ilusad lillepeenrad, oma põllulapp ja aiamaa. Aastaaegadest meeldib Üllele kevad oma tarka looduse iluga. „Loodus on imeline ja täitmatu, ta üllatab igal pool. Sa ei tea kunagi, kust miski tuleb. Vahel ma näiteks lähen põllule tööle ja siis tuleb ööbikute laul, mõnikord kukub kägu melanhoolselt sinna vahele. See on imeline muusika – see on kontsert! Mida sa hing veel tahad?“ õhkab naine. Vaatamata pingelisele tööle jääb Üllele ka sõprade jaoks aega.

REISITRADITSIOON

Pärnu Päevakeskuse rahvas on juba mitu aastat käinud huvitavatel reisidel ja reisirid on saanud juba vahvaks traditsiooniks.

Idee tekkis Ülle Vaheril sellest, et ta on ise reisinud ja mitte suure rahakoti abil, vaid üsna tagasihoidlike vahenditega. „Alustasin reisimisega 15 aastat tagasi. Kui ma tulin päevakeskusesse, siis korraldasin vestlusringe, kus jäingi mõtlema, et prooviks meie omadega ka mõnda reisi ette võtta. Küsisin endalt, kas see on üldse võimalik,“ räägib Ülle. Ta muretses, et äkki kliendid kaovad linna peal ära või juhtub midagi muud.

Esimesel korral mindi kaheteistkümne inimesega koos Rootsi. Reisilisi üllatas sponsorite toel saadud toitlustus Rootsi lauas. Rootsi laud oli 15 aastat tagasi üllatuseks ka Üllele. Reis õnnestus väga hästi ja oli näha kui tublid, sõbralikud, abivalmid ning üksmeelsed need inimesed on.

Hea kogemus andis tõuke järgmise reisi korraldamiseks, seekord juba suurema seltskonnaga. Oli tekkinud usaldus ja vastastikune huvi. „Teiste organisatsioonide kaasamine polnud üldse raske. Me oleme nagu üks pere. Mul on vedanud teiste päevakeskustega, tööga, sõpradega ja üldse kõigega, mis mul olemas on,“ räägib Ülle Vaher.

Sel aastal toimub Itaalia reis, mida pikisilmi oodatakse. Taas on suur sõpruskond maailma avastamas. Tuleval aastal on plaanis reis Prantsusmaale. Ülle Vaheri sõnul on tähtsaim see, et buss ei läheks katki. Ka giid peab tore olema, siis on kõik hea. Päevakeskuse inimesed on väga head reisikaaslased. Nad naudivad reisi nii kahe silma kui kogu ihuga. Tegevusjuhendaja ei tea, kust see eluenergia tuleb, kas ülevalt poolt või alt poolt, tuleb ta lilleilu või linnulauluga. Teinekord, kui televiisorist näidatakse mõnda loodusfilmi, siis mõtleb naine endamisi, et ka nähtu pärast tasub elada.

Töövõimereformi projektijuht Külli Kröönström.

UUED TUULED UUENEVAS TOETUS- SÜSTEEMIS

Ajakirja Vaimupuu organiseerimisel ja mitmete sponsorite toel toimus 4. aprillil Tallinnas Eesti Puudega Inimeste Kojas konverents "UUED TUULED UUENEVAS TOETUSSÜSTEEMIS".

TEKST: Toivo Niiberg, psühholoog
FOTOD: Kalev Lilleorg

Konverentsi avas Kerttu Rakke, kes andis ülevaate ajakirja tööst ja tegemistest. Kõlama jäi fraas, et ajakirja peatoimetaja Janek Muru tundis, et ei saa uuest kavandatavast süsteemist aru, võttis kätte ja organiseeris vabariikliku konverentsi. Igati tubli ja kiiduväärt algatus.

Konverentsil sai esimesena sõna Monika Haukanõmm Eesti Puuetega Inimeste Kojast. Haukanõmm tutvustas tööreformi hetkeolukorda. Kuulajatele sai selgemaks, miks oli vaja muudatusi ja mida need konkreetset kaasa toovad. Kui kõik kulgeb nagu vaja, peaks olukord senisest palju lihtsamaks ja selgemaks muutama.

Teisena sai sõna Pille Liimal Eesti Töötukassast. Liimal tutvustas töövõime hindamise metoodikat. Uus metoodika kaotab ära senise pallide-protsentide süsteemi ja püüab kokku arvata ühise nimetuse alla kõik ühte inimest tabanud puuded. Seega jäävad alles mõisted täielik ja osaline töövõimetus.

Enne kohvipausi tõi kuulajate sekka elevust OÜ Katriito psühholoog Toivo Niiberg, kes humoorikalt selgitas puute olemasolu ja algpõhjuseid. Sai selgeks tõsiasi, et kõigil meil on omad head ja vead ning puuetega inimest ei olegi olemas.

Järgnevalt sai sõna Sotsiaalministeeriumi töövõimereformi projektijuht Külli Kröönström. Tema esinemisest selgus, kuidas hakkab toimima töövõime toetamise süsteem. Lohutas teadmine, et senised toetused ei kao, vaid jäävad määratud aja lõpuni alles.

Eesti Tööandjate Keskliidu nägemusest töövõime määramisel andis ülevaate Lauri Linnamäe. Tema sõnavõttu saatis ka kõige suurem küsimuste laviin. Selgus, et tööandjatel on veel palju arenguruumi, ja seda eriti vaimupuudega inimeste mõistmisel ja tööle rakendamisel.

Vaimupuudega noorte tööturul osalemise uuringu tulemusi tutvustas „Erinevus rikastab“ uuringute koordinaator Kari Käsper. Ilmnes, et vaimupuudega inimesi töötab paljudel ametikohtadel, aga võimalusi oleks veelgi.

Konverents lõppes optimismist pakatava Ivar Merila esinemisega, kes rääkis oma isiklikust kogemusest tööturul, oma karjäärist, unistustest, kaotustest ja võitudest. Konverentsi võib lugeda õnnestunuks, mida tõestasid ka tagasiside küsitluslehed.

Osalejate meelest võiks üritust regulaarselt kord aastaks korrata.

Uue teemana pakuti välja omastehooldust, puuetega noorte õppimist ja enesetäiendamist, tolerantsust, teiste sotsiaalvaldkondadega koostööd jne.

Seega kohtumiseni uuel aastal ja uue teemaga!

Konverentsil osalejad registreerumas.

Eneseesindaja Ivar Merila rääkis oma kogemustest tööturul.

Tallinna Puuetega Inimeste Koja saal oli rahvast täis.

Mitu pead on ikka mitu pead - väikesed tehnilised probleemid andsid üritusele vürtsi.

Margit Sokk kattis konverentsi tarbeks rikkaliku suupistelaua.

Monika Haukanõmm Eesti Puuetega Inimeste Kojast.

VAIMUPUU TUTVUSTAS TÖÖVÕIMEREFORMI

TEKST: Anu Hall, AS Hoolekandeteenused tööhõive juht
FOTOD: Kalev Lilleorg

Aprillikuu esimesel reedel toimus Tallinna Puuetega Inimeste Kojas ajakirja Vaimupuu korraldatud konverents. Päikesepaistelise päeva sisuks olid mitte nii päikeselisena paistvad teemad seoses uue töövõimereformiga. Kohale olid tulnud paljud lihtsat ja selget infot vajavad inimesed. Päeva juhtis psühholoog Toivo Nüüberg.

Monika Haukanõmm Eesti Puuetega Inimeste Kojast selgitas, et edaspidi jagunevad inimesed täielikult töövõimelisteks, osalise töövõimega ja puuduva töövõimega inimesteks.

Uus töövõime hindamine toob kõik tänased töövõimetuspensionari saajad pensionäri staatusest välja. Enam ei maksta pensioni, vaid töövõime toetust. Puuduva töövõimega inimestele plaanitakse maksta 320 eurot ja osalise töövõimega inimestele 182 eurot. Muutused saavad teoks mitmeaastase üleminekuperioodi jooksul. Esimest korda töövõime hindamist vajavad inimesed pöörduvad alates 1. juulist 2015 Töötukassa poole, kes edaspidi tööealiste ehk 16-64aastaste inimestega tegeleb. Praegused toetuse saajad pöörduvad Töötukassa poole just siis, kui nende tähtaeg saabuma hakkab.

Eesti Töötukassa plaanidest rääkis Pille Liimal, kes tunnistab, et see, kuidas töövõimet täpselt hinnatakse alles selgub ning kõik küsimused ja ettepanekud on väga oodatud. Mõned mõtted tulid juba konverentsil: pakuti, et Töötukassa võiks võimaldada suhtlemist arvuti, telefoni ka Skype'i vahendusel. Osalise töövõimega inimestele on seatud aktiivsuse nõue, mis tähendab, et iga kuu tuleb Töötukassas kohal käia või nendega suhelda, aga ilmselt maapiirkondades tuleb Töötukassal maakonna kaugematesse nurkadesse ise kohale minna inimestega kohtuma.

Põnev oli kuulata vaimupuudega noorte tööturul osalemise uuringu tulemusi, mida tutvustas projektijuht Kari Käsper. Uuringus tuli selgelt välja, et vaimupuude olemust ei mõisteta, sobivaid töökohti ei ole piisavalt, vaimupuudega inimeste võimeid alahinnatakse, esineb halvustavat suhtumist ja hoiakuid, puudega inimese tööle võtmine on raamatupidajatele lisatöö ja Töötukassa tugi on nõrk. Tegelikult ei tea tööandjad, kes on puuetega inimesed ja millised on nende võimed.

Tööandjate Keskliidu poolt esines kommunikatsiooni juht Lauri Linnamäe, kes tõdes, et tänases Eestis on lisaks tööpuudusele ka tööjõu puudus ehk ei ole vabadele töökohtadele sobivaid inimesi. Puudega inimesi olid osad tööandjad valmis tööle võtma, kuid sellega kaasnevad lisakulud nagu töökohta kohandamine või erilised vahendid, võiksid olla riigi kanda. Samuti tuli ettepanek, et sotsiaalmaksu maksmine riigi poolt peaks jätkuma. Üldiselt aga on tööandjatel hirm, sest valitseb teadmatust. Hädasti on vaja infot.

MTÜ Singel eneseesindaja Ivar Merila humoorikas esinemine sobis hästi üritust lõpetama. Merila pani kuulajatele südamele, et erinevaid töökohti tuleb proovida, et leida enda jaoks sobiv.

Suur tänu ajakirjale Vaimupuu! Paljud konverentsil osalenud inimesed said oma küsimustele vastused. Ka mina sain palju häid mõtteid, kuidas viia töövõimereformi infot meie klientideni – psüühilise erivajadusega inimesteni.

KEHTIVA SÜSTEEMI PROBLEEMID:

- killustatud korraldus inimese jaoks;
- vähenenud töövõimega inimesed ei pruugi saada sobivaid meetmeid tööle tagasipöördumiseks;
- töövõimetuse hindamine põhineb iganenud mudelitel;
- ennetustegevused on puudulikud;
- 10% tööelistest saab töövõimetusega seonduvat hüvitist (OECD keskmine on 6,6%).

MAJANDUSKOOSTÖÖ JA ARENGU ORGANISATSIOONI (OECD) SOOVITUSED:

- piirata süsteemi sisenemist;
- tunnustada tööandjate kohustusi;
- siduda hüvitise maksmise kohustus osalemisega aktiveerivates meetmetes (aktiivsuspõhine);
- töö peab rahaliselt ära tasuma;
- Eestis tagab töövõimetus oluliselt suurema sisetuleku kui töötus;
- suund töötuse ja töövõimetuse ühte sulandamisele.

Vaimupuu jagas esinejatele tänutäheks kingitusi.

Konverentsi moderaatoriks oli psühholoog Toivo Niiberg.

Pille Liimal Eesti Töötukassast.

KOKKUVÕTE

Järgmisest aastast alates hakatakse hindama inimeste töövõimet, mitte töövõimetust. Ajakiri Vaimupuu korraldas konverentsi, et uuest seadusest aru saada.

MTÜ HINGERAHU JA OÜ SOLVE ET COAGULA PAKUVAD KAITST- TUD TÖÖKOHTI

MTÜ Hingerahu keskendub vaimsele tervisele ja erivajadustega inimeste aktsepteerimisele läbi psühhosotsiaalsete projektide ning koostöö. Koostööd tehakse näiteks Pärnumaa Puuetega Inimeste Kojaga, Pärnu Haigla SA-ga ja kriminaalhooldusega ühiskondlikult kasuliku töö (ÜKT) teostamiseks.

OÜ Solve et Coagula kasvas sotsiaalseks ettevõtteks läbi samanimelise ühise töötoa projekti, mille eesmärgiks oli kaasata psüühikahäiretega inimesi meisterdamise tundi, tutvustada elektrilisi tööriistu ning anda kogemusi meisterdamisel. Osühing moodustati, et taotleda Ettevõtluse Arendamise Sihtasutusest startitoetust tootmiseseadmete ostmiseks. 2014. aastal saadigi rahastus ning sisustati oma puidutööde töökoda. Töökogas keskendutakse tootmisele ja kaitstud töökohtade loomisele.

MTÜ Hingerahu ja OÜ Solve et Coagula koostöö eesmärgiks on anda sotsiaalsetes riskirühmades olevatele inimesele võimalused paremaks igapäevaeluga toimetulekuks läbi kaitstud töökohtade. Aidatakse nii puuetega inimesi, vanglast vabanenuid kui erinevate tervise ja psühhosotsiaalsete probleemidega isikuid, kes vaatamata keerulisele elukäigule omavad tahet ja oskusi, mis seni on olnud realiseerimata. Inimesi kaasatakse koostööle ka nende koduses keskkonnas. Kaitstud töökohad aitavad vältida sildistamist ja saada hakkama ebastabiilse tervise või haiglas viibimistega. Arvestatakse inimeste individuaalsete erinevustega.

Pärnu linn panustas ettevõtmisse kaheks aastaks antud tasuta ruumidega. 2013. aasta sügisel võitis MTÜ Hingerahu Olympic Casino poolt korraldatud „Tegusa Eesti“ stipendiumikonkursi. Võiduraha investeeritakse linnalt saadud ruumide kohandamiseks.

TEKST: Indrek Linnuste
FOTOD: Indrek Linnuste

2014. aastal on planeeritud luua üks vastutava meistri ametikoht ning neli veerandkoormusega kaitstud töökohta.

Sotsiaalses riskirühmadesse kuuluvad inimesed ei suuda tervislikust seisundist või erivajadusest tingituna täistööpäevi vastu pidada. Samuti on neil raskesti avatud tööturul kohanemisega. Toimetulekut ja tööõimet taastav tegevus aitab vähendada ja vältida õpitud abituselise kujunemist ning hoida ära sõltuvust sotsiaalsüsteemist. Vanglast vabanenute ja sõltuvushäiretega inimeste kaasamine aitab vähendada õigusvastast käitumist. Mõtestatud tegevus aitab hoida inimesi eemal alkoholist, narkootikumidest ning kuritegelikust käitumisest.

Tootmistevõime juures lähtutakse rohelisest mõtteviisist. Et toodete omahinda all hoida, kasutatakse suurtootjate ebastandardseid materjale ja jääke, mis muidu läheksid kütteks või jäätmetesse. Väärtustatakse ka ümberehitust ja renoveerimist, et vanad asjad saaksid uue elu.

MTÜ Hingerahu on varasemalt tegelenud erinevate psühhosotsiaalsete projektidega. Rõhk on alati olnud terapeutilise suunaga käsitööl, mis annab inimesele väljundi ja eduelamuse, samas aitab tagasisidena hinnata inimese püsivust, meelelaadi ning võimeid üldiselt.

Peamiselt on tehtud erinevaid käsitöid, suveniire ja vahendatud mitteprofessionaalide kunsti. Suveniiridele ja käsitööle keskendumine võtab tohutu energia, millest autoritele tagasi rahalises vääringus tuleb väga vähe. Sageli maksab pildi raam juba rohkem, kui on võimalik maali eest reaalsuses raha küsida. Just seetõttu liigutakse praktilisemate väljundite poole nagu lõikelauad, surnuaiaristid, pingid ja keerukam mööbel.

OÜ Solve et Coagula töökojas plaanitakse hakata tootma puitmööblit ja roigasmööblit, aga ka traditsioonilisi puidust kalmupinke, veimevakku, kassimaju, mänguasjakaste jmt. Liigutakse koolituste pakkumise ja teenuste arendamise suunas ning ei piirata oma ettevõtmisi ainult puidutöökajaga. Töökeskuses saab teostada ka alternatiivkaristusena saadud ühiskondlikult kasuliku töö tunde.

OÜ Solve et Coagula töökoda.

SOTSIAALNE ETTEVÕTE SOLVE ET COAGULA PAKUB GRILLIHOOAJAKS KAITSTUD TÖÖKOHTADEGA KESKUSES VALMISTATUD SUURI LÕIKELAUDASID. ÜHE KASE LIIMPUIDUST VALMISTATUD JA RAPSI- VÕI LINAÕLIGA VIIMISTLETUD LÕIKELAUA HINNAKS ON 20 EUROT. UURI LISA: SECESTONIA.COM

KOKKUVÕTE

MTÜ Hingerahu ja OÜ Solve et Coagula pakuvad kaitstud töökohti. Kaitstud töökohtadel arvestatakse, et iga inimene on erinev, ka puuded on erinevad.

ERIHOOLE- KANDETEENUSTE kättesaadavus paraneb

TEKST: Margit Laurson, Sotsiaalkindlustusameti
erihoolekandeteenuste nõunik
FOTO: Kalev Lilleorg

2014. aasta 31. märtsil jõustunud sotsiaalhoole-
kande seaduse muudatustega paraneb riigieel-
arvest finantseeritavate erihoolekandeteenuste
kättesaadavus ja osutamine täiskasvanud erivajadus-
tega inimestele.

Mitmed muudatused käsitlevad erihoolekandeteenus-
te järjekordi.

Seadusesse lisati oluline säte, mille kohaselt Sotsiaal-
kindlustusamet saab võtta erihoolekandeteenuste jär-
jekorda 16aastase inimese, kellele seeläbi tagatakse
tema täisealiseks saades võimalikult kiire jõudmine
sobivale teenusele. Noortele osutatav õigeaegne ja
sobiv teenus aitab neil säilitada olemasolevaid toime-
tulekuoskusi ja vältida suuremat sekkumist tulevikus.

Eelisjärjekorras võetakse teenusele asenduskodus
täiskasvanuks saanud noored, kes oma turvalisuse,
toimetuleku, hooldus- ja järelevalvevajaduse tõttu
vajavad samal ajal ka erihoolekandeteenuseid. Nende
inimeste edaspidine elu sõltub otseselt vajalike tee-
nuste kättesaadavusest ja loob eeldused edaspidiseks
paremaks toimetulekuks. Suure hooldusvajadusega
inimestele tagatakse neile vajalik hooldus.

Alates seaduse jõustumisest on võimalus suunata eri-
hoolekandeteenusele ka need inimesed, kes on juba
järjekorda pandud, kuid kelle rehabilitatsiooniplaani
kehtivuse aeg on teenuse saamise ajaks lõppenud. Sel
juhul võib erihoolekandeteenust osutada eelnevalt
koostatud rehabilitatsiooniplaani tegevuskava alusel,
kuid inimesele tuleb koostada uus rehabilitatsiooni-
plaan hiljemalt ühe aasta jooksul pärast tema teenu-
sele suunamist.

Sotsiaalkindlustusamet peab erihoolekandeteenuste
järjekordi maakonnapõhiselt iga teenuse kohta eraldi,
välja arvatud eelisjärjekorra ja kohtumääruse alusel
ööpäevaringset erihooldust saama suunatud inimeste
kohta.

Inimese iseseisva toimetuleku, sotsiaalse integrat-
siooni ja töötamise või tööle asumise soodustamiseks
osutatava rehabilitatsiooniteenuse saamise protsess
muutub lihtsamaks. Teenus tagatakse ka neile järje-
korras olevatele inimestele, kelle rehabilitatsiooni-
plaani kehtivuse aeg on selleks ajaks lõppenud, kui
avaneb võimalus teenust saada. Sel juhul osutatakse
rehabilitatsiooniteenust eelnevalt koostatud plaani te-
gevuskava alusel ja vajadusel tehakse vahehindamine
ning tegevuskava täiendatakse.

Rehabilitatsiooniteenusele registreerunu peab olema
tähelepanelik ja arvestama, et juhul, kui ta jätab ette
teatamata ja mõjuva põhjuseta kokkulepitud ajal tee-
nusele tulemata, siis ta kustutatakse järjekorrast.

Teenuse osutaja ei registreeri soovijat järjekorda, kui
järjekord tema juures on pikem kui 3 aastat või isiku
rehabilitatsiooniplaani kehtivuse aeg. Sel juhul tuleb
valida teine rehabilitatsiooniasutus, kus on lühem jär-
jekord. See peaks aitama kiiremini abi saada ja vältima
ülipikkade järjekordade teket.

KEVAD TÕI PENSIONITÕUSU

Aprillikuu viies päev on juba tosin aastat meie eakatele olnud oodatud kuupäev – just nii kaua on Eestis indekseeritud pensione, mis tähendab, et pensionile on tasahaaval, aga siiski igal aastal lisa tulnud. Sellel aastal kasvavad pensionid rohkem kui varasematel aastatel, keskmiselt 5,8%. Keskeltläbi teeb see 240 eurot aastas ehk 20 eurot kuus.

TEKST: Helmen Kütt, sotsiaalminister
FOTO: Tiina Azojan

20 eurot tuleb arvele keskmiselt, aga arusaadavalt tahab igaüks ikka ise oma silmaga veenduda, kui palju tema pensionile lisaks tuli – oma silm on kuningas.

TULUMAKSUVABA PENSIONI MÄÄR KERKIB

Pensioniraha tuleb nii nagu tavaliselt, kellele panka, kellele tuuakse koju. Pensioni saajaid on Eestis palju ja kokku moodustavad pensionid terve riigi peale 1,5 miljardi euro suuruse summa, ka on kontod on eri pankades. Pension tuleb pensionipäeva jooksul, täpselt nii nagu tööl käijate palk palgapäeva jooksul – kui hommikul kell 9 veel pole, siis pärastlõunal on kindlasti kenasti olemas.

Sageli on olnud kosta murelikku arvamust, et pension tõuseb küll, aga see tõus tuleb tulumaksuna riigile tagasi maksta ning see „sööb“ lisaraha kohe ära. Sellele murele oleme leidnud lahenduse. Juba selle aasta algusest tõusis tulumaksuvaba tulu suurus pensionäridele 4248 euronit aastas ehk 354 euronit kuus. Uut valitsust moodustades leppisime selles kohe kokku, et keskmine vanaduspension peab jääma tulumaksuvabaks ka järgmistel aastatel.

Sotsiaalvaldkonnas võiks alati olla palju rohkem raha, et toetused lastele, eakatele ja teistele abivajajatele oleksid suuremad. Eesti peab saama riigiks, kus kõigil oleks hea ja turvaline elada.

Lastega perede toimetulek on koalitsioonileppes ja kogu ühiskonnas üks keskmisemaid teemasid.

Pean väga oluliseks, et uuest aastast tõusevad toetused kõigi perede esimestele ja teistele lastele. Kõigi kolmandate ja enamate laste toetused tõusid juba eelmisel aastal ja uuest aastast tõusevad need 100 euronit. Lisaks saavad enim abi vajavad pered lisatoetust nii vajaduspõhise peretoetuse kui ka toimetulekutoetuse arvestamisel, kus laps võetakse nüüdsest arvesse koefitsiendiga 1,0 varasema 0,8 asemel.

TEGUSAD EAKAD ON EESTI RIKKUS

Eesti eakad, nii Tallinnas kui Viljandis, nii Saares kui Setus on väga toimekad ning ettevõtlikud, olgu siis kohalikus elus kaasa lüües või lausa tööl edasi käies.

Eakate tööl käimise jätkamist ja selle toetamist arutasime ka uue valitsuse koalitsioonileppe koostamisel. Tihtipeale kurdavad eakad, et tahaks küll edasi tööl käia, aga oskused ja teadmised vajaksid värskendamist. Nüüd tahamegi senisest paremini olla toeks vanemaealistele. Hiljutisest suurest tööpuudusest on saamas töökäte puudus. Vanemaealised töötajad on kogenud ja rahulikumat ning rikastavad kollektiivi oma teadmistega, kinnitavad ka tööandjad. Seda tarkust ja kogemust läheb Eestil väga vaja.

Kätte on jõudnud kaunis kevadeaeg. Soovin kõigile tegusaid kevadisi toimetusi ning ennekõike aega koos pere ja lähedastega tunda rõõmu looduse tärkamisest.

Õpiti selgeks ka mõned toredad mängud.

TANTSUPÄEV VILJANDIS

TEKST: Hely Kuus, Vahtra tugikeskuse tegevusjuhendaja
FOTOD: erakogu

MTÜ Viljandimaa Singel kutsus oma sõbrad kokku selle aasta 11.märtsiks. Üheskoos võeti osa Viljandi Sakala Keskuses toimunud tantsuõppepäevast.

Tantsuõpetajaks kutsuti Viljandi Kultuuriakadeemia tantsuõppejõud Paul Popkov. Tema juhendamisel harjutati valssi, rumbat ja mitmeid rahvalikke tantse ning seltskonnamänge.

Lisaks Vahtra tugikeskuse rahvale olid kohal Vändra Hooldekodu esindajad ja muidugi ka Viljandi päevakeskuste toimekad inimesed. Pärast tantsutrenni külastati MTÜ Viljandimaa Singel Vaimse Tervise Päevakeskust ja Vaimupuudega Noorte Päevakeskust Vinger.

Külalised said teada, et peagi seisab päevakeskustel ees kolimine uutesse ruumidesse. Külalisi võõrustati tee ja küpsistega.

Vahtra tugikeskuse rahval oli veel aega ka jalutuskäiguks Viljandi linnas: käidi Kondase Keskuses, uudistati lossivaremeid ning nauditi Pärimusmuusika Aida kohviku akendest paistvaid vaateid Viljandi järvele ja lossimägedele.

Kõik osalised jäid väga rahule sisutiheda ja tegusa päevaga. Vahtra tugikeskuse rahvas tänab Viljandi Singelit hästi organiseeritud ettevõtmise ja külalislahke võõrustamise eest.

Enne tantsimist tervitati üksteist.

Valsi ja rumba harjutamisel olid kõik hoolsad ja püüdlikud.

Tegevusjuhendaja Camilla Tartu Vaimse Tervise Hooldekeskusest tutvustas vahtrakatele puutöö tuba.

VAHTRA TUGIKESKUSE REIS TARTUSSE

TEKST: Hely Kuus, Vahtra tugikeskuse tegevusjuhendaja
FOTOD: erakogu

Vahtra tugikeskuse perel oli võimalus külastada Tartut. Meid oli juba ammu külla kutsunud Tartu Vaimse Tervise Hooldekeskus. Tahtsime külastada ka Tartus tegutsevat MTÜd Iseseisev Elu. Poolal teel Tartusse tegime vahepeatuse Türi Päevakeskuses.

Türi Päevakeskuse juhataja Kalle Nõmmik tutvustas, millised muutused on vahepeal toimunud – maja oli saanud uue katuse ja küttesüsteemi, tulevikus on plaanis ruumide remont. Peale lühikest vestlust jätkasime sõitu Tartu poole.

Sõbrad Vaimse Tervise Hooldekeskuses olid ootel. Kohale jõudes võeti meid vastu väga südamega ja lahkelt. Tegevusjuhendaja Camilla tegi meile ringkäigu majas ja rääkis, kus millega tegeletakse. Keskuses tehakse palju kaunist käsitööd – telgedel kudumist, puutööd, kootakse varrastega ja heegeldatakse, voolitakse keraamilisi esemeid ja nii edasi. Laia valikut käsitööesemetes saime näha valmistoodangu stendidel.

Seejärel pakuti meile maitsvat lõunasööki, pärast mida saime proovida keraamika voolimist ja karaoket. Enne ärasõitu mängisime kõik koos seltskonnamänge.

MTÜ Iseseisev Elu ruumides võttis meid vastu tegevusjuhendaja Ülle, kes tutvustas pakutavaid teenuseid ja klientide tegemisi. Saime teada, et MTÜ töötajate hulgas on ka üks neljajalgne. Kõik huvitatud kliendid saavad teraapiakoer Elliega päeva kestel aega veeta. Kliendid saavad teha ka käsitööd ja nende kaunist valmistoodangu näidati meilegi. Saime kaasa mitu head ideed käeliste tegevuste laiendamiseks.

Edasi viis vahtrakate tee Jäaja Keskusesse. Seegi oli väga mitmekesine ja põnev käik. Kõige suursugusem oli seal kindlasti mammuti topis. Oli ka palju teisi loomade ja lindude topiseid, sai kuulda mitmete lindude hääli. Kindlasti oleksime seal rohkem aega veetnud, aga muuseumi sulgemise aeg hakkas lähenema.

Päev oli pikk ja muljeterohke. Oleme tänulikud toreale bussijuhile Aivarile ja kõigile sõpradele, kes meid vastu võtsid.

Mari valmistas savi töötoas toreda kassi.

Vahtrakad tutvusid MTÜ Iseseisev Elu tegemistega.

Pirjo koob Türi Päevakeskuses vaipa.

TÜRI PÄVA- KESKUS SAI 15-AASTASEKS

TEKST: Kalle Nõmmik, Türi Päevakeskuse juhataja
FOTOD: erakogu

Türi Päevakeskus on Türi valla munitsipaalasutusena tegutsev päevane hoolekandeaustus, mille ülesandeks on vaimse puude või psüühiliste erivajadustega inimeste ettevalmistamine lihtsamate tööde tegemiseks ja nende inimeste elukvaliteedi parandamiseks. 2014. aasta mais saab Türi Päevakeskus 15-aastaseks.

Me pakume igapäevaelu toetamise teenust kolmekümnele kliendile ja toetatud elamise teenust kümnele kliendile. Nõudlus igapäevaelu toetamise teenusele on järjest kasvav, praegused päevakeskuse võimalused jäävad vajadustele alla.

Igapäevaselt tegeleme vaibakudumise, savivoolimise, joonistamise, viltimise, siidimaali, söögitegemise ja puidutööga.

Sportimine tuleb meil ka hästi välja, käime ujumas, keeglit mängimas ja võimlas. Talvel suusatame ja suvel mängime kuuli. Võtame usinasti osa EO Eesti Eriolümpia spordivõistlustest. Oleme saavutanud seal arvestatavaid tulemusi. Veskisilla puhkekeskus annab meile võimaluse korraldada keeglivõistlusi, millest võtavad osa ka teised päevakeskused. Ujumas käime kaks korda kuus.

Tegelema meelsasti isetegevusega: teeme teatrit, loeme anekdoote ja tantsime. Samuti võtame osa teatripäevadest. Järgmisel aastal korraldame teatripäeva ise. Suhtleme ka Rapla Vahtra tugikeskusega, kus korraldatakse tantsuhommikuid, milles osalevad enamus meie kliente.

Igal suvel korraldame väljasõidu vabasse loodusesse. 2013. aastal võtsime päevakeskuse klientidega ette pikema reisi Setumaale. Veetsime seal kolm toredat päeva matkates ja muuseumi külastades.

Mardi ja Kadripäeval käime külas naabritel Türi Toimetulekukoolis.

Jõulude ajal teeme kingitusi ja naudime jõululõunat kohvikus.

2013. aasta suvel sai päevakeskuse hoone katuse ja keskküttesüsteemi. Vaja oleks renoveerida päevakeskuse siseruumid, et muuta töökeskkond kaasaegsemaks ja kliendisõbralikumaks.

Madis vildib tegevusjuhendaja juhendamisel.

ÕPPIGEM TEINTEIST KUULAMA

TEKST: Toivo Niiberg, psühholoog

Inimese igapäevases suhtlemises käivad käsikäes kaks tegevust – rääkimine ja kuulamine. Ja just kuulamise peale kulub pea pool suhtlemisele kuuluvast ajast. Kahjuks arvab enamus inimesi, et nad on head kuulajad, kuigi pole. See ei tähenda, et meil oleks midagi kõrvadega lahti. Sageli ongi nii, et vaekuuljad, kellel on kuulmisega probleeme, on paremad kuulajad kui näiliselt terved inimesed. Tavaliselt me kuuleme seda, mida tahame kuulda. Nii tekkivadki valesti kuuldu põhjal teineteisest valed arusaamad, möödarääkimised ja solvumised.

Hea kuulamisoskuse õppimine on paljudel juhtudel edu aluseks. Kuulamine on oskus, mida saab õppida. Kuulamine nõuab osalemist, oskust ning tahtmist teist inimest lõpuni ja põhjalikult ära kuulata. Sõnumi vastuvõtmine sisaldab endas kahte poolt: nägemist ja kuulumist. Sellepärast kulgevadki kõige paremini need vestlused, kus näeme oma kaaslast silmast silma, näeme iga tema liigutust ja tajume tema näoilmet. Samuti aitab huulte ja keele liikumise jälgimine paremini aru saada mõnedest keerulisematest häälikutest.

KUIDAS TOIMUB AKTIIVNE KUULAMINE?

- ✓ Kuula ära sõbra mured ja ole siiralt osavõtlik.
- ✓ Austa sõbra arvamusi ja väärtushinnanguid.
- ✓ Ära lohuta, et kõik läheb ise mööda. Tegelikult ei lähe.
- ✓ Püüa mitte olla kriitiline oma sõbra tegude või mõtete suhtes.
- ✓ Julgusta sõpra rääkima tema tunnetest ja muredest.
- ✓ Ole kannatlik, kuulates sõbra muresid.
- ✓ Ole kõigis oma küsimustes, mõtetes ja nende väljendamisest aus ning siiras.
- ✓ Ütle, mida mõtled, sest sõber ise sinu mõtteid ei loe.
- ✓ Pööra erilist tähelepanu sõbra tunnetele.
- ✓ Sõber ei pea vastama kõigile sinu esitatud küsimustele.
- ✓ Püüa probleem lahutada sõbra isiksusest.
- ✓ Julgusta oma sõpra abi otsima ning aita teda selles.

Teist kuulates võib ise ka vaikida. Vaikne kuulamine on oskus oma sõpra tähelepanelikult ja teda katkestamata kuulata. Vaikse kuulamise juurde kuuluvad noogutamine ja julgustavad lühirepliigid.

Aktiivne kuulamine tähendab üleküsimist, kuuldu täpsustamist, julgustamist, tagasipeegeldust, kuuldu ümbersõnastamist oma sõnadega jne. Aktiivne kuulamine sisaldab siirust ja austust rääkija vastu. Hea kuulaja annab tagasisidet, milles tunnevad ennast tähtsana nii kuulaja kui ka rääkija.

Viisakat kuulamist kasutatakse tihti peale inimeste vaheliste suhtluse säilitamiseks. Nii näiteks küsimus “Kuidas sul läheb?” on viisakusküsimus, mida kasutatakse suhtlusprotsessi avamiseks. Sellele küsimusele ei oodata tavaliselt pikka vastust, kuid kui vastaja hakkab pikalt-laialt oma elust heietama, siis nüüd nõuab viisakas kuulamine selle lõpuni kuulamist. Viisakas kuulamine on üheks kohustuseks suhtlemisel. Paljudel on esmaseks reaktsiooniks rääkida, mis pähe tuleb ning loodetakse, et keegi teine ka kuulab seda. Viisakas kuulamine on mitte hinnangut andev kuulamine, see on kuulamine kuulamise pärast. Tuleks kuulata viisakusest, armastusest ja austusest teise inimese vastu, pealegi, sedasama soovitakse ju teistelt.

Võib juhtuda, et sul ei ole tõesti kohe võimalik sõpra ära kuulata. Siis tasub kokku leppida uus aeg, mis sobib mõlemale. Tõsise probleemi korral peaks selle aja leidma võimalikult kiiresti.

Igasuguse teineteise vastastikuse kuulamise peaks lõpetama ilus lühike kokkuvõtte kuuldust ja räägitust. Hea kokkuvõtte peaks mahtuma ühte kuni kolme lausesse ning kestma mitte üle kolme minuti. Kokkuvõtet on kasulik teha ka siis, kui kuuldu oli sulle ebaseadlik. Järelikult tuleb maha rahuneda, aega võita ja vestlust jätkata. Ei ole olemas lahendamatu probleeme. Kokkuvõtte kuuldust annab aega võita ja tagab võimaluse teineteisele ausalt silma vaadata.

Head vastastikust kuulamist ja selle oskuse õppimist!

KULTUURIMINISTER URVE TIIDUS hindab loovust

Meie külalise rubriigis saab sõna kultuuriminister Urve Tiidus.

TEKST: Urve Tiidus

KUIDAS KIRJELDAKSITE OMA LAPSEPÕLVE?

Erinevalt tänapäeva lastest möödus mu lapsepõlv arvutita. Televisoor oli juba leiutatud, aga meie perre tuli see alles siis, kui olin 13aastane. Elasin tavalist maalapse elu. Kõik vabad hetked olime õues, igas maatöös tuli kaasa lüüa. Muidugi jäi aega ka mängimiseks. Rahvastepall tõi kõik küla lapsed kokku.

Sündisin Rapla kandis, aga juured on mul Saaremaal. Alguses käisin Rapla kandis väikeses algkoolis, seejärel ühe aasta Rapla keskkoolis ja alates kuuendast klassist kuni keskkooli lõpuni õppisin Tallinna 21. Koolis. Jätkasin Tartu Ülikoolis – õppisin inglise keelt ja kirjandust, saksa keelt ka.

KAS TEILE MEELDIB OLLA KULTUURIMINISTER?

Muidugi on kultuurivaldkond, kus praegu töötan, erakordselt huvitav ja mitmekesine, ministri töö väga tõsine amet. Ministri kohus on seista hea selle eest, et kõik ühiskonnas kokku lepitud ja Riigikogus heaks kiidetud kultuuripoliitika eesmärgid saaks teoks tehtud ja selleks ka eelarves raha oleks. Õnneks on ministeeriumis targad ja kogenud kolleegid abiks.

KELLENA OLETE TÖÖTANUD ENNE KULTUURIMINISTRIS SAAMIST?

Tööd olen teinud 35 aastat. Selle sees on ka aeg, kui olin väikeste lastega kodus. Tõlkisin siis telesaateid.

Televisioonis alustasin režissööri assistendina.

Olen kirjutanud inglise keele õpetamise saadetele tekste, töötanud toimetajana, autorina ja saatejuhina. Aastaid hiljem töötasin uudistesaadete toimetaja-saatejuhina, nii Eesti Televisioonis kui Kanal 2-s. Olen töötanud ka kohalikus omavalitsuses Kuressaares osakonna juhatajana ja linnapeana, olin valitud Riigikogu liikmeks.

KAS JA KUI PALJU OLETE ISE VAIMUPUUDEGA INIMESTEGA KOKKU PUUTUNUD?

Töötades kohalikus omavalitsuses puutud kokku elu kõigi külgedega. Saaremaal on arengupuuetega inimeste tugiühing, mida juhib Ludmilla Siplane. Olen temaga hiljaaegu koostööd teinud. Sellest on mul hea mälestus. Vaimupuudega ja nendega koos töötavad inimesed õpetavad meile tänulikkust, leplikkust ja kannatlikkust. Ühtlasi sunnivad nad mees pidama, et inimene ei tohi jääda sotsiaalsesse eraldatusse. Arvamus, et vaimse puudega inimestel peaks olema igavam elu kui tavaintellektiga inimestel, on ajast ja arust. Üks inimlikumaid soovide, on olla sotsiaalselt kaasatud ja saada osa ühiskonna edenemisest erinevatel tasanditel, olgu selleks sport või kultuurielu tema mitmekesisuses.

KUIDAS SAAKS VAIMUPUUDEGA INIMESTELE KULTUURI LÄHEMALE TUUA?

Meil on palju muuseume, teatreid, raamatukogusid, kontserdimaju. Erivajadustega inimeste jaoks on tehtud mitmeid vajalikke muutusi kultuuriasutuste ehitamisel või renoveerimisel, et näiteks oleks võimalik paremini juurde pääseda hoonetele ja saalidele. Sellest aastast kehtib põhimõte, et Eestis toodetud filmidele lisatakse spetsiaalsed tiitrid, mida saavad lugeda ka vaegkuuljad ja –nägijad. Vaegnägijatele tehakse filmist kirjeldustõlge, mille kirjutab spetsiaalne kirjeldustõlk. Pimedate Ühing on tänaseks välja koolitanud üheksa kirjeldustõlki. Vaegkuuljate subtiitrid erinevad tavalistest subtiitritest sellega, et lisaks dialoogile antakse tekstina edasi ja kirjeldatakse ka olulisi tegevusi, mis toimuvad filmi helitaustal. Töö võimaluste mitmekesistamiseks kestab. Näiteks kuulamiseks lindistatud audioraamatud on vaegnägijate seas väga populaarsed. Loomulikult kuulub kultuuri juurde ka koorilaulu harrastamine, osalemine näitetrupis.

KAS VAIMUPUUDEGA INIMENE VÕIKS OLLA LOOV-ISISUS?

Loovus on omadus, mida on raske mitte märgata. Ta kas on olemas või ei ole. See ei sõltu puude olemasolust. Mäletan, et Saaremaal korraldati näitus, kus vaimupuudega inimesed esitlesid oma kunstitöid. Seal oli erakordselt andekaid kunstnikke. Eestis on erivajadustega sportlasi, kes konkureerivad maailma parimatega.

Fotonäitus

Photo Exhibition

ELU NAGU FILMIS

aprill–mai 2014

Näitus Avatud 10 maini Viljandi Raamatukogu
trepihallis, Tallinna mnt 11/1

Ajakiri Vaimupuu korraldas 2013. aastal
juba teist aastat järjest fotokonkursi
vaimupuudega inimestele.

Seekord oli teema "Elu nagu filmis".

Laekus üle 1000 foto.

www.vaimupuu.ee

www.facebook.com/Vaimupuu

toimetus@vaimupuu.ee

GSM: +(372) 5563 4449

KOHUKESEMAIUS KÜPSISTE JA MAASIKAMOO- SIGA

TEKST: Taire Ehaver
FOTOD: Vaimupuu

KOOSTIS:

165 G VANILLIKÜPSISEID

165 G ŠOKOLAADIKÜPSISEID

6 SPL MAASIKAMOOSI

1 SIDRUN

1 SPL SUHKRUT

100 G TERE 82% VÕID

1 PAKK TERE LACREMA PLOOMI-KANEELI KOORE-
JOGURTIT

150 G KOHUPIIMAPASTAT

7 GLASUURKOHUKEST

1. Purusta vanilli- ja šokolaadiküpsised eraldi ja sega sulavõiga.
2. Sega kausis kohupiimapasta, suhkur, poole sidruni mahl ja koor.
3. Aseta klaasi kihiti küpsisesegu, kohupiimapastasegu, moos, viilutatud kohukesed ja koorejogurt. Kaunista värske piparmündi- või melissileheke-sega.

Head isu!

Ajakiri Vaimupuu korraldab vaimupuudega inimestele fotokonkursi

„Rõõm“

Ootame fotosid, millel kujutatud **tegelane, tegevuspaik või olukord** valmistab või väljendab rõõmu. Samuti võib rõõmu väljendada **pildiallkirja** kaudu.

Hinnatakse eelkõige loovust, vaimukust ning sarnasust, samuti väljendusrikkust ja emotsionaalsust, kunstilist ja tehnilist taset – ja loomulikult RÕÕMU kujutamist. Esitada võib mustvalgeid või värvifotosid.

Fotokonkursil innustatakse vaimupuudega inimesi nägema igapäevastes olukordades momente, mis rõõmu valmistavad. Foto tegemisel (lavastamine, idee väljamõtlemine jne) võib kasutada teiste abi, ent **pildistama peab vaimupuudega inimene**.

Osavõtja vastutab enda ja fotode kohta esitatud andmete õigsuse eest ja kinnitab, et ta on konkursile saadetud fotode autor.

Fotod peavad olema jpg-formaadis.

Iga inimene võib saata kuni 5 võistlustööd.

Pildid ei tohi olla digitaalselt töödeldud, elemente ei tohi pildilt eemaldada ega piltidele lisada.

Et hiljem oleks võimalik fotosid kvaliteetselt trükkida, peab olema fotode suurus vähemalt 2 MB.

Võistlustöid ootame e-posti aadressil fotokonkurss@vaimupuu.ee hiljemalt 1. oktoobriks 2014.a

Lisaküsimusi võib saata e-posti aadressil toimetus@vaimupuu.ee.

Fotole lisaks on vaja märkida:

• foto pealkiri • organisatsiooni nimi • autori nimi ja vanus

Õnnestunud fotod avaldatakse ajakirjas Vaimupuu ning parimad neist 2015. aasta Vaimupuu kalendris.

